

POSUDEK

oponenta diplomové práce

Jméno a příjmení studenta: Kateřina Law

Název práce: **Registrované partnerství a adopce**

Jméno a příjmení opoenta: JUDr. Petr Šustek, Ph.D.

1. Cíle, metodika zpracování práce a aktuálnost tématu:

Diplomantka si zvolila nadmíru aktuální a zajímavé téma. Během uplynulých deseti let se jádro diskuse o právech osob s homosexuální orientací v České republice přesunulo od institutu registrovaného partnerství k možnosti osvojení (či obdobného institutu) dětí homosexuálními páry, resp. adopce dítěte jednoho z registrovaných partnerů druhým. Autorka vystihla tento trend v době, kdy lze očekávat počátek širší a intenzivnější společenské diskuse. Diplomantka prokázala znalost zákonné úpravy, jako i schopnost orientace v odborných textech a judikatuře.

2. Struktura a členění práce:

Text (65 stran včetně úvodu a závěru) je přehledně a jasně členěn, jeho struktura je v zásadě logická, jednotlivé pasáže na sebe systematicky navazují. Vnitřní členění je v souladu s klasickými doktrinálními přístupy. Práce je v základu složena z pěti kapitol, z nichž některé se rozpadají na jednu až dvě úrovně podkapitol. První kapitola obsahuje historický přehled. Autorka nejprve velmi stručně (až zjednodušujícím způsobem, což je však pochopitelné) představuje vývoj vnímání homosexuality v evropském kulturním prostoru od starověku po dvacáté století a následně přibližuje jednotlivé pokusy o zakotvení zvláštního právního statusu homosexuálního soužití v České republice od devadesátých let po přijetí zákona č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství. Poté autorka představuje dosud provedené novelizace zákona o registrovaném partnerství, přičemž zahrnuje také nálezy Ústavního soudu ČR sp. zn. 234/2016 Sb., který shledal ustanovení vylučující možnost adopce dítěte registrovaným partnerem jeho rodiče za protiústavní. Dále je nastíněn přístup české veřejnosti k otázce adopcí homosexuálními páry. Druhá kapitola je věnována samotnému zákonu o registrovaném partnerství. Diplomantka představuje právní úpravu vzniku partnerství, jeho neexistence, neplatnosti a zániku, i práv a povinností partnerů, přičemž ji srovnává s úpravou manželství. Přibližuje rovněž vztah zákona o registrovaném partnerství a občanského zákoníku, respektive rozsah, v jakém je možné použití občanského zákoníku na otázky registrovaného partnerství. Třetí kapitola vymezuje klíčové pojmy. Autorka vysvětluje zařazení této kapitoly až do prostření části práce tím, že pojmy vymezuje v jejich moderním liberálním smyslu. Ačkoliv by dle mého názoru bylo přeci jen vhodnější zařazení kapitoly na počátek práce (s poznámkou, že se jedná o současné liberální chápání pojmů), autorčino vysvětlení považuji v zásadě za dostačující. Diplomantka zde mj. uvádí různé legislativní přístupy k právní úpravě

vztahů mezi osobami stejného pohlaví. Dále se zabývá pojmem rodiny, osvojení a poručenství a jiných forem péče o dítě. Komparativní čtvrtá kapitola představuje právní úpravu homosexuálních partnerství a adopcí stejnopohlavními páry v evropském kontextu. Ve velmi stručných medailoncích autorka představuje právní úpravy celkem 36 (!) evropských států. Diplomantka tak vytváří značně komplexní přehled současného evropského stavu problematiky, který rovněž statisticky shrnuje. Závěrečná pátá kapitola je věnována úvahám *de lege ferenda*, kdy autorka doporučuje další liberalizaci úpravy směrem k přiznání zcela stejných práv párům bez ohledu na pohlaví. Vhodně zvolenými přílohami práce jsou mapka evropských států podle právní úpravy partnerství stejnopohlavních párů a obdobná mapka dělící státy na základě legality společné adopce dítěte či adopce dítěte jedním z partnerů.

3. Rozsah a úroveň použitých zdrojů a práce s nimi:

Diplomantka při zpracování diplomové práce využila solidní množství pramenů zahrnujících právní předpisy i odbornou literaturu včetně anglické. Zastoupeno je také menší množství rozsudků ESLP, jeden americký rozsudek a výše uvedený nálezný českého Ústavního soudu. Citace jsou v práci uváděny na správných místech a to v souladu s normou pro zpracování těchto písemností. V textu se nicméně objevují tvrzení, která by bylo vhodné opatřit citacemi. Týká se to zejména komparativní části práce, kdy autorka představuje základ právních úprav 36 států s velmi nízkým počtem citací (a bez zahrnutí relevantních zahraničních právních předpisů v seznamu zdrojů). V práci je použito vícero elektronických cizojazyčných zdrojů, avšak jistým nedostatkem je naprostá absence zahraničních knižních a časopiseckých pramenů (ačkoliv si téma a pojetí práce o použití těchto zahraničních pramenů přímo říká).

4. Jazyková, stylistická úroveň a formální úprava diplomové práce:

Jazyková i stylistická úroveň práce je dobrá, práce je čtivá a srozumitelná. Práci nezatěžují zásadní gramatické chyby ani stylistické nedostatky. S právní terminologií diplomantka pracuje správně.

5. Odborná kvalita zpracování tématu diplomové práce:

Práce je po odborné stránce s ohledem na požadavky kladené na práci tohoto stupně standardní. Rozsahem se jedná o práci průměrnou. Celkovým vyzněním práce je jakési zachycení příběhu liberalizace právní úpravy soužití homosexuálních párů a výchovy dětí v těchto partnerstvích. Vzhledem k aktuální kontroverzní povaze tematiky a jejím rychlým proměnám v Evropě je takové pojetí práce zcela legitimní. Oceňuji také snahu o vytvoření skutečně široké kontextuální báze, kdy diplomantka statisticky zpracovala evropské právní úpravy. Rovněž vlastní hodnocení právní úpravy a návrhy *de lege ferenda* je třeba uvítat. Zvolené stylistické prostředky by snad bylo možné pokládat za místy až přehnaně nadšené pro „věc, ve kterou diplomantka věří“, diplomová práce však určitě nemusí být vedena snahou o objektivní či opatrné formulace a autorčin přístup je tedy jistě legitimní. Jistou slabinou práce jsou výše uvedené problémy práce s prameny, které však nejsou zásadní.

6. Otázky k zodpovězení při obhajobě práce:

Diskuse o svatbách stejnopohlavních párů se v zásadě točí okolo otázky, jaký je základní účel a podstata manželství. Jak byste tento účel definovala? Pokuste se prosím vypořádat s případnou námitkou, že manželství homosexuálních párů, založené na autonomii vůle osob a rovnoprávnosti různorodých osobních preferencí, není principiálně odlišné např. od manželství více než dvou osob nebo manželství blízkých příbuzných.

7. Závěr:

Předložená práce prokázala diplomantčinu samostatnost při zpracovávání aktuálního tématu, jakož i její schopnost orientovat se v zákonné úpravě, odborné literatuře i judikatuře. Autorce se podařilo vypracovat kvalitní analýzu vývoje právní i společenské reflexe soužití homosexuálních párů a jejich společné výchovy dětí v České republice i v evropském kontextu. Jedná se o kvalitní práci na nesmírně aktuální téma. Jisté nedostatky spočívají v práci se zdroji, kdy diplomantka necituje žádné zahraniční knižní a časopisecké prameny a dále do textu na některých místech nezahrnuje citace, ačkoliv by to bylo vhodné. Z toho důvodu doporučuji práci k ústní obhajobě s předběžným hodnocením **výborně** nebo **velmi dobře**.

Datum: 24. 7. 2017

JUDr. Petr Šustek Ph.D.